

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

2 (414)

MARCH – APRIL 2025

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Педагогикалық білім беруді дамыту орталығының директоры, Абай атындағы ҚазҰПУ математика, физика және информатиканы оқыту әдістемесі кафедрасының меңгерушісі (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

РИШЕЛЬ Мариновски, білім беру саласындағы PhD, Летбридж университеті педагогика факультетінің профессоры, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К.Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және басқару университетінің кәсіби білім беру педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ӘБІЛДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университетінің педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар мен мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БОЛАТБАЕВА Күлжанат Нұрымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, Юникорн университеті, Қаржы департаментінің қауымдастырылған профессоры (Чех Республикасы), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖҰМАН Жаппар, экономика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстанның Еңбек сіңірген қайраткері, ҚР ҰҒА құрметті академигі, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің Халықаралық қолданбалы зерттеулер орталығының директоры (Алматы, Қазақстан). <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЬЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилянская академия» ұлттық университеті кафедрасының меңгерушісі (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихқызы, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры (Алматы, Қазақстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.).

Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген **№ 16895-Ж** мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Такырыптық бағыты: *«іргелі ғылым салалары бойынша жаңа жетістіктердің нәтижелерін жариялау»*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2025

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования, заведующая кафедрой методики преподавания математики, физики и информатики КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

РИШЕЛЬ Мариновски, PhD в области образования, профессор факультета педагогики Летбриджского университета, (Альберта, Канада), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

ПЕТР Хайек, PhD, университет Юникорн, ассоциированный профессор Департамента финансов, (Чешская Республика), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

ЖУМАН Жаппар, доктор экономических наук, профессор, заслуженный деятель Казахстана, почетный академик НАН РК, директор Центра Международных прикладных исследований Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

ЛУКЬЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).

Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: «публикация результатов новых достижений в области фундаментальных наук».

Периодичность: 6 раз в год.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2025

EDITOR-IN-CHIEF:

ABYLKASSIMOVA Alma Yesimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Center for the Development of Pedagogical Education, Head of the Department of Methods of Teaching Mathematics, Physics and Computer Science at Abai KazNPU (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191275199>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2076124>.

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

SEMBIEVA Lyazzat Myktybekovna, Doctor of Economics, Professor of the Eurasian National University (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57194226348>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/38875302>.

EDITORIAL BOARD:

RICHELLE Marynowski, PhD in Education, Professor, Faculty of Education, University of Lethbridge, (Alberta, Canada), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57070452800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/16130920>.

SHISHOV Sergey Evgenievich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education, Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57191518233>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/2443966>.

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy, Karaganda University named after E.A. Buketov (Karaganda, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56128026400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/4131549>.

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-Chief of the journal “Standards and Monitoring in Education” (Moscow, Russia), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=6602245542>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/13675462>.

BULATBAEVA Kulzhanat Nurymzhanovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Astana, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57202195074>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/40173122>.

PETR Hájek, PhD, Unicorn University, Associate Professor, Department of Finance, (Czech Republic), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=35726855800>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/672404>.

JUMAN Jappar, Doctor of Economics, Professor, Honorary Academician of NAS RK, Honored Worker of Kazakhstan, Director of the Center for International Applied Research Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan) <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=59238481900>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56658765400>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/60977874>.

LUKYANENKO Irina Grigorievna, Doctor of Economics, Professor, Head of Department of the National University of Kyiv-Mohyla Academy (Kyiv, Ukraine), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189348551>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/939510>.

YESIMZHANOVA Saira Rafihevna, Doctor of Economics, Professor of the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=56499485500>, <https://www.webofscience.com/wos/author/record/45951098>.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty).

The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *«publication of the results of new achievements in the field of fundamental sciences»*

Periodicity: 6 times a year.

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2025

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 2. Number 414 (2025), 502–517

<https://doi.org/10.32014/2025.2518-1467.941>

FTMP 06.77.61

ӨОЖ 331.5

Y.Y. Mubarakov¹, I.V. Bordiyanu^{1*}, M.U. Rakhimberdinova², 2025.

¹Kazakh-American Free University, Oskemen, Kazakhstan;

² D. Serikbayev East Kazakhstan Technical University, Oskemen, Kazakhstan.

E-mail: bordiyanuilona@mail.ru

GENDER EQUALITY IN THE GIG ECONOMY: THE EXPERIENCE OF KAZAKHSTAN

Mubarakov Yeldar Yerkynuly – PhD candidate, Kazakh-American Free University, Oskemen, Kazakhstan, e-mail: yeldar.mubarakov@mail.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-3619-9088>;

Bordiyanu Iлона Vladimirovna – PhD, professor at the Kazakh-American Free University, Oskemen, Kazakhstan, e-mail: bordiyanuilona@mail.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7175-9829>;

Rakhimberdinova Madina Umargaliyevna – PhD, associate professor, professor at the D. Serikbayev East Kazakhstan Technical University, Oskemen, Kazakhstan, e-mail: MRakhimberdinova@edu.ektu.kz, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9009-8686>.

Abstract. The gig economy is actively developing, providing alternative employment opportunities in Kazakhstan as a new form of temporary and flexible employment through digital platforms. However, despite the growing participation of women in this field, its impact on gender equality remains poorly understood. This article analyzes the gender aspects of the gig economy in Kazakhstan, focusing on the opportunities and challenges it offers men and women in the labor market.

The study is based on secondary data analysis, including statistical reports, studies by international organizations, and publications on the gig economy and gender equality. The focus is on aspects such as men's and women's access to digital platforms, their income levels, working conditions, and the gig economy's impact on the balance between professional and personal life. The results show that women in Kazakhstan are actively involved in the gig economy, especially in the supply chain, online services, and other areas. However, he faces problems such as low income, lack of social guarantees, and gender stereotypes. In addition, the gig economy allows women to combine work with family responsibilities, which can contribute to their economic independence.

The article also examines the role of digital platforms and AI algorithms in shaping gender differences, such as bias in task allocation and performance evaluation. Based on the data obtained, government agencies are offered proposals to improve working conditions in the gig economy, taking into account the gender situation. The study

highlights the need for further study of the gig economy as a phenomenon that can both contribute to and hinder the achievement of gender equality in Kazakhstan.

Keywords: Kazakhstan, gender equality, gig economy, labor market, women, men, platform employment.

Е.Е. Мубараков¹, И.В. Бордияну^{1*}, М.У. Рахимбердинова², 2025.

¹Қазақстан-Американдық еркін университеті, Өскемен, Қазақстан;

²Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университеті,
Өскемен, Қазақстан.

E-mail: bordiyanuilona@mail.ru

ГИГ-ЭКОНОМИКА ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ГЕНДЕРЛІК ТЕНДІК: ҚАЗАҚСТАН ТӘЖІРИБЕСІ

Мубараков Елдар Еркынулы – PhD докторанты, Қазақстан-Американдық еркін университеті, Өскемен, Қазақстан, e-mail: yeldar.mubarakov@mail.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-3619-9088>;

Бордияну Илона Владимировна – PhD, Қазақстан-Американдық еркін университетінің профессоры, Өскемен, Қазақстан, e-mail: bordiyanuilona@mail.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7175-9829>;

Рахимбердинова Мадина Умарғалиевна – PhD, қауымдастарылған профессор, Д. Серікбаев атындағы Шығыс Қазақстан техникалық университетінің профессоры, Өскемен, Қазақстан, e-mail: MRakhimberdinova@edu.ektu.kz, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9009-8686>.

Аннотация. Гиг-экономика цифрлық платформалар арқылы уақытша және икемді жұмысқа негізделген жұмыспен қамтудың жаңа нысаны ретінде Қазақстанда жұмысқа орналасудың баламалы мүмкіндіктерін ұсына отырып, белсенді дамып келеді. Алайда, оның гендерлік теңдікке әсері әйелдердің осы салаға қатысуының артуына қарамастан аз зерттелген күйінде қалып отыр. Бұл мақала Қазақстандағы гиг-экономиканың гендерлік аспектілерін талдауға арналған, оның еңбек нарығындағы ерлер мен әйелдер үшін ұсынатын мүмкіндіктері мен қиындықтарына назар аударады.

Зерттеу статистикалық есептерді, халықаралық ұйымдардың зерттеулерін және гиг экономикасы мен гендерлік теңдікке бағытталған басылымдарды қоса алғанда, қайталама деректерді талдауға негізделген. Ерлер мен әйелдердің цифрлық платформаларға қол жетімділігі, олардың табыс деңгейі, еңбек жағдайлары және гиг экономикасының кәсіби және жеке өмір тепе-теңдігіне әсері сияқты аспектілерге назар аударылады. Нәтижелер Қазақстандағы әйелдердің гиг-экономикаға, әсіресе, онлайн-қызметтер және басқа да салаларға белсенді қатысатынын көрсетеді. Алайда әйелдер қауымы табыстың төмендігі, әлеуметтік кепілдіктердің болмауы және гендерлік стереотиптер сияқты проблемаларға тап болады. Сонымен қатар, гиг экономикасы әйелдерге жұмысты отбасылық міндеттермен үйлестіруге мүмкіндік береді, бұл олардың экономикалық тәуелсіздігіне ықпал етуі мүмкін.

Мақалада сонымен қатар цифрлық платформалар мен ЖИ алгоритмдерінің

гендерлік диспропорцияларды қалыптастырудағы рөлі қарастырылады, мысалы, тапсырмаларды бөлу және өнімділікті бағалау кезіндегі біржақтылық. Алынған мәліметтер негізінде мемлекеттік органдарға гендерлік жағдайды ескере отырып, гиг-экономикадағы еңбек жағдайларын жақсарту бойынша ұсыныстар жасалады.

Зерттеу Қазақстанда гендерлік теңдікке қол жеткізуге ықпал етуі де, кедергі келтіруі де мүмкін құбылыс ретінде гиг-экономиканы одан әрі зерделеу қажеттігін көрсетеді.

Түйін сөздер: Қазақстан, гендерлік теңдік, гиг экономика, еңбек нарығы, әйелдер, ерлер, платформалық жұмыспен қамтылу.

Е.Е. Мубараков¹, И.В. Бордияну^{1*}, М.У. Рахимбердинова², 2025.

¹Казахстанско-Американский свободный университет, Усть-Каменогорск, Казахстан;

²Восточно-Казахстанский технический университет им. Д. Серикбаева, Усть-Каменогорск, Казахстан.

E-mail: bordiyanuilon@mail.ru

ГЕНДЕРНОЕ РАВЕНСТВО В УСЛОВИЯХ ГИГ-ЭКОНОМИКИ: ОПЫТ КАЗАХСТАНА

Мубараков Елдар Еркынулы – PhD докторант, Казахстанско-Американский свободный университет, Усть-Каменогорск, Казахстан, e-mail: yeldar.mubarakov@mail.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-3619-9088>;

Бордияну Илона Владимировна – PhD, профессор Казахстанско-Американского свободного университета, Усть-Каменогорск, Казахстан, e-mail: bordiyanuilon@mail.ru, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7175-9829>;

Рахимбердинова Мадина Умаргалиевна – PhD, ассоциированный профессор, профессор Восточно-Казахстанского технического университета им. Д. Серикбаева, Усть-Каменогорск, e-mail: MRakhimberdinova@edu.ektu.kz, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9009-8686>.

Аннотация. Гиг-экономика активно развивается, предоставляя альтернативные возможности трудоустройства в Казахстане как новой форме временной и гибкой занятости через цифровые платформы. Однако его влияние на гендерное равенство остается малоизученным, несмотря на растущее участие женщин в этой области. Эта статья посвящена анализу гендерных аспектов гиг-экономики в Казахстане с акцентом на возможности и проблемы, которые она предлагает мужчинам и женщинам на рынке труда.

Исследование основано на анализе вторичных данных, включая статистические отчеты, исследования международных организаций и публикации, посвященные гиг-экономике и гендерному равенству. Основное внимание уделяется таким аспектам, как доступ мужчин и женщин к цифровым платформам, их уровень дохода, условия труда и влияние гиг-экономики на баланс между профессиональной и личной жизнью. Результаты показывают, что женщины в Казахстане активно участвуют в гиг-экономике, особенно в

сфере поставок, онлайн-услуг и других сферах. Однако он сталкивается с такими проблемами, как низкий доход, отсутствие социальных гарантий и гендерные стереотипы. Кроме того, гиг-экономика позволяет женщинам совмещать работу с семейными обязанностями, что может способствовать их экономической независимости.

В статье также рассматривается роль цифровых платформ и алгоритмов ИИ в формировании гендерных различий, таких как предвзятость при распределении задач и оценке производительности. На основании полученных данных государственным органам предлагаются предложения по улучшению условий труда в гиг-экономике с учетом гендерной ситуации.

Исследование подчеркивает необходимость дальнейшего изучения гиг-экономики как явления, которое может как способствовать, так и препятствовать достижению гендерного равенства в Казахстане.

Ключевые слова: Казахстан, гендерное равенство, гиг-экономика, рынок труда, женщины, мужчины, платформенная занятость.

Кіріспе. Қазіргі еңбек нарығы цифрландыру мен жұмыспен қамтудың жаңа нысандарын дамытудың әсерінен өзгеруде, олардың арасында гиг-экономика ерекше орын алады. Цифрлық платформалар арқылы уақытша, икемді және жобалық жұмысқа негізделген гиг-экономика Қазақстанды қоса алғанда, әлемде барған сайын танымал бола түсуде. Бұл жұмысшыларға кесте мен қызмет түрін өз бетінше таңдау мүмкіндігін ұсынады, бұл әсіресе жұмысты жеке міндеттемелермен үйлестіруге тырысатындар үшін өте маңызды. Алайда, артықшылықтармен қатар, гиг экономикасы әлеуметтік кепілдіктердің болмауына, кірістердің тұрақсыздығына және гендерлік теңсіздікке байланысты жаңа қиындықтар туғызады.

Зерттеудің өзектілігі гиг-экономиканың Қазақстандағы гендерлік теңдікке қалай әсер ететінін түсіну қажеттілігіне байланысты. Әйелдердің осы салаға қатысуының артуына қарамастан, олардың тәжірибесі жиі көрінбейді және проблемалар шешілмейді. Гиг-экономикаға белсенді қатысатын әйелдер төмен табыс, еңбек құқығының болмауы және гендерлік стереотиптер сияқты кедергілерге тап болады. Сонымен қатар, гиг-экономика әйелдерге экономикалық тәуелсіздік пен жұмысты отбасылық міндеттермен ұштастыру үшін жаңа мүмкіндіктер бере алады. Бұл зерттеудің мақсаты – гиг-экономиканың Қазақстандағы гендерлік теңдікке қалай әсер ететінін талдау, негізгі проблемаларды анықтау және оларды шешу жолдарын ұсыну. Жұмыста ерлер мен әйелдердің гиг-жұмысқа қол жетімділігі, олардың табыс деңгейі, еңбек жағдайлары және гиг-экономиканың кәсіби және жеке өмір тепе-теңдігіне әсері сияқты аспектілер қарастырылады.

Проблемалық жағдай Қазақстанда гиг-экономиканың белсенді дамуына қарамастан, оның гендерлік аспектілеріне арналған жүйелі зерттеулер жоқ. Бұл цифрлық жұмыспен қамтудың гендерлік рөлдерге және еңбек нарығындағы теңдікке қалай әсер ететінін түсінуде алшақтық тудырады. Бұл

зерттеу статистикалық есептер мен халықаралық ұйымдардың зерттеулерін қоса алғанда, қайталама деректерге негізделген талдауды ұсына отырып, осы олқылықты толтыруға арналған. Мысалы, Халықаралық еңбек ұйымының (ХЕҰ) платформалық жұмыспен қамтудың жұмысшылардың құқықтарына әсері туралы есептері (ILO, 2021), Дүниежүзілік банктің цифрлық экономиканың гендерлік аспектілері туралы зерттеулері (World Bank, 2020), сондай-ақ БҰҰ-ның цифрландыру жағдайындағы гендерлік теңдік мәселелері жөніндегі деректері (United Nations, 2019).

Зерттеу нәтижелері гиг-экономикадағы еңбек жағдайларын жақсартуға және барлық жұмысшылар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз етуге бағытталған саясаттарды әзірлеу үшін пайдалы болуы мүмкін. Зерттеудің артықшылықтарының бірі оның өзектілігі мен практикалық маңыздылығы болып табылады. Қазақстандық контексте алғаш рет гиг-экономиканың гендерлік аспектілері туралы деректер жүйеленді, бұл әйелдердің еңбек жағдайларын жақсарту үшін ұсынымдар әзірлеуге мүмкіндік береді. Алайда, зерттеуде бірқатар шектеулер бар. Мысалы, бұл платформаларға қол жетімділіктің болмауы кірістер мен еңбек жағдайларын тереңірек талдау мүмкіндігін шектеді. Сонымен қатар, зерттеу қорытындылардың дәлдігіне әсер етуі мүмкін қайталама деректерге сүйенді.

Әдеби шолу

Гиг-экономика жұмыспен қамтудың жаңа нысаны ретінде бүкіл әлем бойынша зерттеушілердің назарын аударады, алайда оның гендерлік аспектілері, әсіресе дамушы елдер, соның ішінде Қазақстан контекстінде жеткілікті зерттелмеген күйінде қалып отыр. Шетелдік зерттеулер көрсеткендей, гиг экономикасы гендерлік теңдікке мүмкіндіктер мен қиындықтар туғызады. Бұл тарауда гиг-экономика тұжырымдамасы, сондай-ақ оның әйелдердің жұмыспен қамтылуына және еңбек нарығының өзгеруіне әсері қарастырылады. Кросс-платформалық жұмыспен қамту әйелдерге белгілі бір икемділік береді, бұл кәсіби қызметті отбасылық міндеттермен үйлестіруге мүмкіндік береді, бірақ бұл көбінесе табыстың төмендеуімен және әлеуметтік қорғаудың болмауымен бірге жүреді (Schor, 2020: 272). Сонымен қатар, цифрлық платформалардың алгоритмдері әйелдердің жоғары ақы төленетін тапсырмаларға қол жетімділігін шектеу арқылы гендерлік бейімділікті арттыруға ықпал етуі мүмкін (Woodcock & Graham, 2020: 171).

Технологиялық өзгерістер еңбек қатынастарының сипатын өзгерту және дәстүрлі жұмыспен қамтудан қысқа мерзімді, фрилансерлік жұмысқа және цифрлық платформалар арқылы жүзеге асырылатын сұраныс бойынша жұмысқа ауысуға ықпал ету арқылы гиг экономикасын қалыптастыруда маңызды рөл атқарады (Moghavvemi et al., 2023: 23). Бұл өзгерістер, әсіресе пандемия кезінде күшейіп, жұмыс күші мен қызмет алмасу құрылымында айтарлықтай өзгерістерге әкелді (Yunita, 2023). Гиг экономикасы өз бетінше жұмыс істейтін және клиенттермен өзара әрекеттесу және қысқа мерзімді қызметтерді ұсыну немесе активтерді айырбастау үшін цифрлық платформаларды пайдаланатын

адамдардың кең ауқымын қамтиды (Tug & Basar, 2023: 2). Жаһандық контексте онлайн фрилансинг ауқымын сандық бағалау үшін цифровline Labour Index (OLI) индексі қолданылады, ол әйелдердің қатысуын қоса алғанда, цифрлық жұмыс күшіне сұраныс пен ұсыныстың динамикасын бақылайды. OLI 2020 жаңартылған нұсқасы тек ағылшын тілді ғана емес, сонымен қатар орыс және испан тілді платформаларды да қамтиды, Бұл онлайн жұмыспен қамтудың таралуы мен гиг-экономикадағы тенденциялар туралы толық түсінік береді (Stephany et al., 2023: 7).

Еуропалық Одақтың нарықтық экономикасындағы әйелдердің жұмыспен қамтылуы гендерлік теңсіздік мәселелерімен де бетпе-бет келуде. Цифрлық платформалардың дамуына қарамастан, дәстүрлі экономикадағы кедергілер сақталады, бұл цифрлық теңсіздікті және жұмыспен қамтудың жаңа түрлерінің әлеуметтік контекстін тереңірек талдау қажеттілігін көрсетеді (Vyas, 2020: 14). Халықаралық ұйымдар гиг-экономиканың гендерлік аспектілеріне де назар аударады. Мысалы, Халықаралық еңбек ұйымының (ILO, 2021) есебі, егер ресурстарға тең қол жетімділікті қамтамасыз ету және жұмысшылардың құқықтарын қорғау шаралары қабылданбаса, платформалық жұмыспен қамту гендерлік теңсіздікті күшейтуі мүмкін екенін көрсетеді. Дүниежүзілік банк (World Bank, 2020) өз зерттеуінде экономиканы цифрландыру әйелдер үшін жаңа мүмкіндіктер туғызатынын, бірақ технологиялар мен цифрлық дағдыларға қол жеткізудегі кедергілерді жою үшін саясатты бейімдеуді талап ететінін атап өтті.

Еуропа кеңесі жариялаған зерттеу жасанды интеллект (AI) пен платформалық экономиканың гендерлік теңдікке әсерін қарастырады. Цифрлық технологиялар мен платформалық жұмыспен қамтудың еңбек нарығын қалай өзгертетінін, жаңа мүмкіндіктер туғызатынын, бірақ сонымен бірге бар гендерлік теңсіздіктерді күшейтетінін қарастырады. Авторлар алгоритмдер мен автоматтандырудың жұмысты бөлуге, жалақы төлеуге және ерлер мен әйелдердің мүмкіндіктеріне қол жеткізуге қалай әсер ететініне назар аудара отырып, платформалық экономикадағы ЖИ рөлін талдайды. Гиг-экономикаға қатысатын әйелдер көбінесе табыстың төмендігі, әлеуметтік қорғаудың болмауы және гендерлік кемсітушілік сияқты кедергілерге тап болады. Сонымен қатар, авторлар алгоритмдердің біржақтылығына, реттеудің болмауына және платформалық жұмыспен қамтудағы кемсітушілік тәжірибеге байланысты тәуекелдерге назар аударады (European Institute for Gender Equality, 2021).

2022 жылдың қазан айында дайындалған платформалық жұмыспен қамту туралы есеп Қазақстандағы гиг-экономиканың дамуына талдау болып табылады. Құжат платформалық жұмыспен қамтудың негізгі аспектілерін, соның ішінде оның еңбек нарығына әсерін, әлеуметтік және экономикалық салдарын, сондай-ақ жұмысшылардың алдында тұрған қиындықтарды қарастырады. Авторлар гиг экономикасы жеткізу, көлік және онлайн қызметтер сияқты салаларда белсенді дамып, жұмысқа орналасудың жаңа мүмкіндіктерін ұсынатынын атап өтті. Алайда, бұл еңбек кепілдіктерінің жоқтығына,

кірістердің тұрақсыздығына және жұмыспен қамтудың осы түрін реттеу қажеттілігіне байланысты проблемаларды көрсетеді. Есеп сонымен қатар гиг-экономикадағы еңбек жағдайларын түсіну үшін өте маңызды жұмысшылардың әлеуметтік қорғалуы мәселелерін қарастырады (Kasipodaq, 2022).

Осылайша, қолданыстағы зерттеулер гиг экономикасының қосарланған сипатын көрсетеді: бір жағынан, ол гендерлік теңдікке жаңа мүмкіндіктер береді, екінші жағынан, бар теңсіздіктерді күшейтеді. Алайда, қазақстандық контексте бұл тақырып, әсіресе жергілікті еңбек нарығының ерекшелігі мен мәдени ерекшеліктерін ескере отырып, одан әрі зерттеуді талап етеді.

Материалдар және негізгі әдістер

Бұл зерттеу Қазақстандағы гиг-экономика жағдайындағы гендерлік теңдікті талдауға арналған. Қойылған мақсатқа жету үшін сапалық және сандық әдістер, сондай-ақ ашық көздерден алынған қайталама деректер пайдаланылды. Зерттеудің негізін ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі сияқты мемлекеттік органдардың ресми есептері мен жарияланымдары, сондай-ақ Халықаралық еңбек ұйымы мен Дүниежүзілік банкті қоса алғанда, халықаралық ұйымдардың деректері құрады. Сонымен қатар, Қазақстандағы және басқа елдердегі гиг-экономикаға, гендерлік теңдікке және еңбек нарығына арналған академиялық зерттеулер, ғылыми мақалалар, монографиялар мен есептер талданды. Ақпараттың маңызды көзі платформалық жұмыспен қамту және еңбектің гендерлік аспектілері туралы сұхбаттар, мақалалар мен шолулардан тұратын бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдар мен аналитикалық есептер болды. Сондай-ақ Қазақстанда жұмыс істейтін Яндекс.еда және Glovo сияқты ірі гиг-экономика платформаларының жария қолжетімді құжаттары мен саясаттары зерделенді.

Зерттеу гиг-экономикадағы гендерлік теңдікке қатысты негізгі тенденциялар мен мәселелерді анықтау үшін қолданыстағы материалдарға жүйелі шолу жасады. Салыстырмалы талдауды қолдану өңірдегі гиг-экономиканы дамытудың жалпы заңдылықтары мен ерекшеліктерін анықтау үшін Қазақстанның тәжірибесін басқа елдермен салыстыруға мүмкіндік берді. Мақалалар, сұхбаттар және есептер сияқты мәтіндік материалдарды талдау үшін сарапшылардың, жұмысшылардың және платформа өкілдерінің гиг-экономиканың гендерлік аспектілері туралы пікірлерін анықтауға көмектесетін сапалы мазмұнды талдау қолданылды. Сонымен қатар, ерлер мен әйелдердің гиг-экономикаға қатысу деңгейін, олардың кірістері мен еңбек жағдайларын бағалау үшін сандық деректерге статистикалық талдау жүргізілді.

Нәтижелер

Қазақстанда гиг-экономика жағдайында гендерлік теңдікті зерттеу шеңберінде мынадай түйінді нәтижелер алынды:

- Әйелдердің гиг-экономикаға қатысуы: әйелдер платформалық жұмыспен қамтуға, әсіресе азық-түлік жеткізу, онлайн қызметтер сияқты салаларға белсенді қатысады. Алайда олардың жоғары ақы төленетін гиг-экономика сегменттеріндегі үлесі (мысалы, it-фриланс) төмен болып қала береді.

- Кірістер мен еңбек жағдайлары: гиг-экономикадағы әйелдер көбінесе табысы төмен және әлеуметтік кепілдіктердің жоқтығына тап болады. Әйелдер курьерлері мен микротапсырмаларды орындаушылардың орташа жалақысы ерлерден қарағанда 20-30%-ға төмен.

- Жұмыс пен отбасының тепе-теңдігі: Гиг экономикасы әйелдерге икемділік береді, бұл жұмысты отбасылық міндеттермен үйлестіруге мүмкіндік береді. Алайда, бұл икемділікке көбінесе кірістердің тұрақсыздығы және жүктеменің жоғарылауы арқылы қол жеткізіледі.

- Гендерлік стереотиптер: гиг-экономикадағы әйелдер белгілі бір жұмыс түрлеріне қол жеткізуді шектейтін және платформалардағы рейтингтеріне әсер ететін гендерлік стереотиптерге тап болады.

Жүргізілген зерттеу Қазақстандағы гиг-экономика әйелдерге, әсіресе жеткізу, онлайн-қызметтер және микротапсырмалар салаларында жұмысқа орналасу үшін жаңа мүмкіндіктер беретінін анықтады. Алайда, әйелдер бірқатар қиындықтарға тап болады, соның ішінде табыстың төмендігі, әлеуметтік кепілдіктердің болмауы және гендерлік стереотиптер, бұл олардың платформалық жұмыспен қамтудың жоғары жалақы алатын сегменттеріне қол жетімділігін шектейді. Нәтижелер гиг-экономиканың қосарланған сипатын көрсетеді: бір жағынан, ол әйелдердің экономикалық белсенділігіне ықпал етеді, екінші жағынан, бар гендерлік теңсіздіктерді күшейтеді. Бұл тұжырымдар еңбек жағдайларын жақсарту және гиг-экономикадағы гендерлік теңдікті қамтамасыз ету бойынша ұсыныстарды әзірлеуге негіз жасайды.

Талқылау

Гиг-экономика (ағылш. gig economy) - бұл уақытша, икемді және жобалық жұмыстарға негізделген экономикалық модель, мұнда жұмысшылар дәстүрлі тұрақты жұмыспен қамтудың орнына жеке тапсырмаларды немесе «гиги» орындайды (Sedacca, 2022: 17). Платформалық жұмыспен қамту гиг-экономиканың бөлігі болып табылады және еңбекті ұйымдастыру үшін цифрлық платформаларды пайдаланумен сипатталады. Қазақстанда платформалық жұмыспен қамту 2023 жылы ҚР Әлеуметтік кодексіне тиісті өзгерістер енгізіле отырып, ресми танылды. Бұл әлеуметтік кепілдіктерді қамтамасыз етуді және олардың құқықтарын қорғауды қоса алғанда, платформа қызметкерлерінің еңбегін реттеуге бағытталған маңызды қадам. Осы өзгеріс енгізілгеннен кейінгі өзгерістерді 1-ші кестеден көруге болады.

Кесте 1. Қазақстанда платформалық жұмыспен қамту енгізілгенге дейін және кейін салыстыру

Аспект	Платформалық жұмыспен қамтуды енгізгенге дейін	Платформалық жұмыспен қамтуды енгізгенге кейін (2023)
Құқықтық мәртебесі	Платформалық жұмыспен қамту заңмен бекітілмеген. Жұмысшылардың әлеуметтік кепілдіктері болған жоқ.	Платформалық жұмыспен қамту ҚР Әлеуметтік кодексіне енгізілді. Қызметкерлер әлеуметтік кепілдіктерге ие болды.

Аспект	Платформалық жұмыспен қамтуды енгізгенге дейін	Платформалық жұмыспен қамтуды енгізгенге кейін (2023)
Жұмысшылар саны	Шектеулі адамдар бейресми платформалық жұмыстармен айналысты.	Платформалық экономикада 500 мыңнан астам адам ресми түрде жұмыс істейді (ҚР Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі, 2023).
Гендерлік бөлу	Икемділік пен реттеудің болмауына байланысты әйелдер платформалық жұмыспен аз айналысқан.	Әйелдер платформалық жұмысшылардың шамамен 40% құрайды, бірақ көбінесе төмен жалақы төленетін сегменттерде жұмыс істейді (Kasipodaq, 2022).
Қызметкерлердің кірістері	Жұмысшылардың кірісі реттелмеген, көбінесе төмен және тұрақсыз болды.	Кірістер тұрақсыз болып қалады, бірақ жұмысшылардың құқықтарын қорғау және ең төменгі мөлшерлемелерді белгілеу тетіктері пайда болды.
Әлеуметтік кепілдіктер	Әлеуметтік кепілдіктердің болмауы (зейнетақы аударымдары, медициналық сақтандыру).	Платформалық қызметкерлер үшін міндетті әлеуметтік аударымдар енгізілді (ҚР Әлеуметтік кодексі, 2023).
Еңбек жағдайлары	Еңбек жағдайларын реттеудің болмауы, пайдаланудың жоғары деңгейі.	Еңбек жағдайларын реттеудің тетіктері пайда болды, бірақ қайта өңдеу және жүктеме проблемалары сақталуда.
Сандық платформалардың рөлі	Платформалар нақты реттеусіз жұмыс істеді, бұл теріс пайдалануға әкелді.	Платформалар алгоритмдердің ашықтығы мен жұмысшылардың құқықтарын қорғауды қоса алғанда, жаңа ережелерді сақтауға міндетті.
Экономикалық үлес	Платформалық жұмыспен қамту ресми статистикада ескерілмеген және ЖІӨ-ге айтарлықтай үлес қосқан жоқ.	Платформалық жұмыспен қамту ЖІӨ өсуіне және жаңа жұмыс орындарын құруға ықпал ететін ресми экономиканың бір бөлігіне айналды.
Халық үшін қолжетімділік	Платформалық жұмыспен қамту негізінен ірі қалаларда қол жетімді болды.	Платформалық жұмыспен қамту аймақтарға кеңейіп, шағын қалаларда жұмысқа орналасуға мүмкіндік берді.
<i>Ескерту:</i> авторлармен құрастырылған		

2023 жылы Қазақстанда платформалық жұмыспен қамтуды енгізу гиг-экономикадағы еңбекті реттеудегі маңызды қадам болды. ҚР Әлеуметтік кодексінде платформалық жұмыспен қамтуды заңнамалық бекіту қызметкерлерге әлеуметтік кепілдіктер мен құқықтарды қорғауды қамтамасыз етті, бұл осы секторда ресми жұмыспен қамтылғандар санының артуына ықпал етті. Алайда, прогреске қарамастан, табыстың гендерлік теңсіздігі, табыстың тұрақсыздығы және жұмысшыларға жоғары жүктеме сияқты проблемалар сақталуда. Платформалық жұмыспен қамтуды одан әрі дамыту үшін еңбек жағдайларын реттеуді күшейту және гиг-экономиканың барлық қатысушылары үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету қажет.

Гиг-экономиканың әлемде тез дамуымен байланысты ХЕҰ-ның

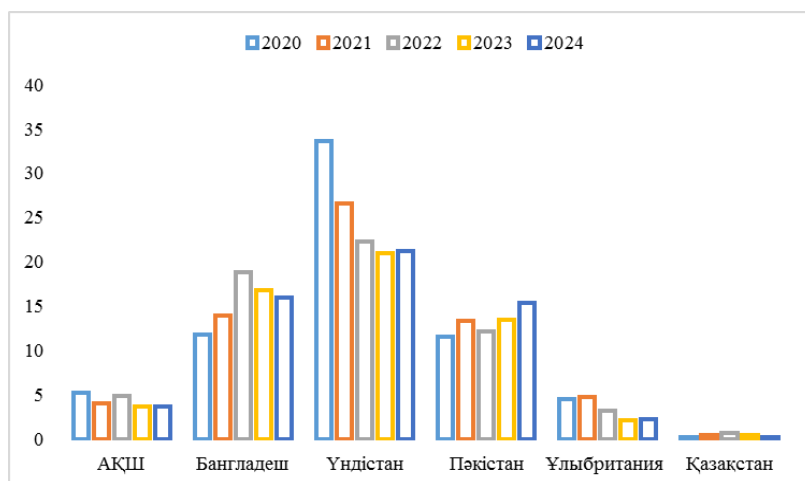
қолдауымен арнайы ұйым құрылды. Онлайн еңбек обсерваториясы (Online Labour Observatory) — Халықаралық еңбек ұйымы (ХЕҰ) мен Оксфорд университетінің Оксфорд интернет институты бірлесіп құрған бірегей жоба. Жобаның негізгі мақсаты - платформалық жұмыспен қамту және гиг-экономика саласындағы жаһандық үрдістерді зерделеу және талдау. Онлайн обсерватория цифрлық платформалардың еңбек нарығын қалай өзгертетінін түсіну үшін құнды деректер мен құралдарды ұсынады (Online Labour Observatory, 2024).

Обсерватория шеңберінде әзірленген уегізгі құралдардың бірі – әлемнің әртүрлі елдеріндегі платформалық жұмыспен қамтудың даму деңгейін өлшеуге және салыстыруға мүмкіндік беретін гиг-экономика индексі. Бұл индекс гиг-экономикада жиі кездесетін жұмыспен қамтудың алты негізгі санаты туралы ақпаратты қоса алғанда, деректердің кең ауқымын қамтиды:

- IT және бағдарламалау - бағдарламалық жасақтама, веб-дизайн, киберқауіпсіздік.
- Шығармашылық және медиа қызметтер - графикалық дизайн, мәтін жазу, бейне және аудио мазмұн өндірісі.
- Кәсіби қызметтер - заңгерлік, қаржылық, маркетингтік және консалтингтік қызметтер.
- Білім беру және оқыту - онлайн-репетиторлық, білім беру курстарын құру, коучинг.
- Сату және тұтынушыларды қолдау - интернет-дүкендерді басқару, тұтынушыларға қызмет көрсету, онлайн сату.
- Микро тапсырмалар - деректерді өңдеу, мазмұнды модерациялау, аудармалар сияқты шағын тапсырмаларды орындау.

Жоба шеңберінде жиналған деректер салыстырмалы талдау жүргізуге және әрбір ел үшін нақты сын-тегеуріндер мен мүмкіндіктерді анықтауға мүмкіндік беретін әлем елдерін, соның ішінде Қазақстанды қамтиды. Мысалы, Қазақстан үшін индекс жұмыскерлер арасында жұмыспен қамтудың қай санаттары неғұрлым танымал екенін, кірістер ерлер мен әйелдер арасында қалай бөлінетінін және гиг-экономиканы дамыту үшін қандай кедергілер бар екенін көрсете алады.

Төмендегі суреттен онлайн еңбек индексындағы 2020-2024 жылдар аралығындағы Қазақстанның және әлемдегі топ-5 үздік мемлекеттерінің мағлұматтары көрсетілген.

Сурет 1 - 2020-2024 жылдар аралығындағы Қазақстанның және әлемдегі топ-5 үздік мемлекеттерінің рейтингісі

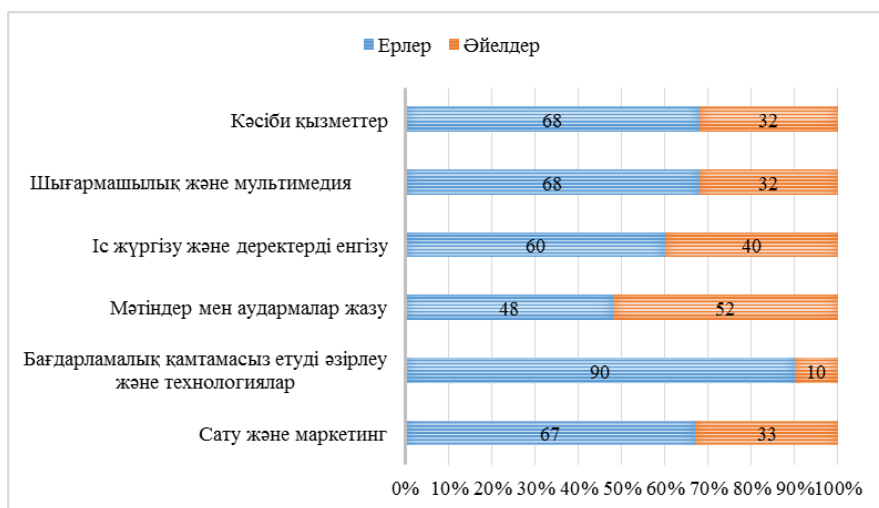
Ескерту: авторлар Online Labour Observatory (2024) негізінде құрастырған

Бұл диаграмма Қазақстан үшін гиг-экономика индексінің коэффициенттері басқа елдермен салыстырғанда айтарлықтай төмен болып қалатынын көрсетеді. 2020 жылы Қазақстан үшін индекс 5-тен аз болды, бұл Үндістанмен (35) және Пәкістанмен (30) айтарлықтай алшақтықты көрсетеді. Тіпті 2024 жылға қарай Қазақстан ең төменгі мәнді (шамамен 5) ұстап тұруды жалғастыруда, ал Үндістан мен Пәкістан сияқты елдер 30-дан асып, өздерінің көшбасшылық позицияларын сақтап қалды.

Америка Құрама Штаттары мен Ұлыбритания талданған кезеңде 10-нан 20-ға дейін орташа, бірақ тұрақты көрсеткіштерді көрсетеді. Сонымен қатар, Бангладеш тұрақты өсуді көрсетіп, оның коэффициентін 2020 жылғы 10-дан 2024 жылы 20-ға дейін арттырды, бұл осы елдегі гиг-экономиканың дамуын көрсетеді.

Деректерді талдау Қазақстан мен басқа елдер арасындағы гиг-экономиканың дамуында елеулі құрылымдық айырмашылықтардың болуын атап көрсетеді. Бұл айырмашылықтар Қазақстандағы гиг-экономиканың гендерлік аспектілеріне зерттеулер жүргізу қажеттігін көрсетеді, өйткені индекстің төмен деңгейі әйелдердің платформалық жұмыспен қамту мүмкіндіктерінің шектеулі болуымен байланысты болуы мүмкін. Жаһандық еңбек нарығындағы гиг-экономиканың өсіп келе жатқан рөлін ескере отырып, Қазақстан әйелдерге жұмыспен қамтудың және кәсіби өсудің жаңа нысандарына тең қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, осы саладағы гендерлік теңдікті ілгерілетуге бағытталған ұлттық стратегияларды әзірлеуі қажет.

2-суретте Қазақстан Республикасындағы 2024 жылдың қорытындысы бойынша цифрлық платформалардың тіркелген қызметкерлерін кәсіптер бойынша гендерлік бөлуі көрсетілген.

Сурет 2 - Цифрлық платформалардың тіркелген қызметкерлерін кәсіптер бойынша гендерлік бөлу

Ескерту: авторлар PPMI (2024) негізінде құрастырған

Қазақстанда цифрлық платформалардың тіркелген қызметкерлерінің 2024 жылға арналған әртүрлі кәсіптік бағыттар бойынша гендерлік бөлінуін көрсететін диаграмма гиг-экономика жағдайында ерлер мен әйелдердің қатысуының негізгі тенденциялары мен ерекшеліктерін анықтауға мүмкіндік береді. Деректер ер адамдар жұмысшылардың басым көпшілігін құрайтын технологияға байланысты кәсіптердегі айтарлықтай гендерлік алшақтықты көрсетеді. Сонымен, бағдарламалық қамтамасыз етумен, технологияларды әзірлеумен және оларды қамтамасыз етумен байланысты бағыттарда ерлер үлесі 90% құрайды, ал әйелдер тек 10% деңгейінде ұсынылған. Бұл факт әйелдердің гиг-экономиканың жоғары технологиялық және сұранысқа ие бағыттарына тартылуының төмен дәрежесін көрсетеді, бұл IT-салаға және техникалық мамандықтарға қол жеткізудегі бар кедергілерді көрсетеді.

Сонымен қатар, шығармашылық және тілдік дағдылармен байланысты мамандықтарда әйелдердің салыстырмалы түрде үлкен қатысу дәрежесі байқалады. Мысалы, мәтіндер мен аудармаларды жазу саласында әйелдер жұмыс орындарының 52% -ын алып, ерлерге қарағанда сәл жоғары. Деректерді басқару және енгізу салаларында әйелдердің үлесі 40%-ды құрайды, бұл технологиялық бағыттармен салыстырғанда жыныстардың біркелкі бөлінуін көрсетеді. Алайда, бұл жерде ерлердің үстемдігі сақталады, олардың үлесі 60% құрайды. Мұндай тенденция шығармашылық қызметтер мен мультимедиямен байланысты мамандықтарға да тән, мұнда ерлердің үлесі 68% — ға, ал әйелдер-32% - ға жетеді.

Сату және маркетинг саласы гендерлік теңгерімсіздікті де көрсетеді, ерлер жұмысшылардың жалпы санының 67% құрайды, ал әйелдер тек 33% алады.

Заңды, қаржылық және консалтингтік қызметтер сияқты кәсіби қызметтер ұқсас көріністі сақтайды, мұнда ерлер 68%, ал әйелдер 32% құрайды. Бұл деректер теориялық тұрғыдан әйелдерге қол жетімді болуы мүмкін салаларда да бар гендерлік алшақтықты көрсетеді.

Осылайша, талдау нәтижелері Қазақстандағы гиг-экономика жағдайында гендерлік теңдік, әсіресе жоғары технологиялық кәсіптерде маңызды проблема болып қала беретінін растайды. Әйелдердің шығармашылық және әкімшілік мамандықтарға белсенді қатысуына қарамастан, олардың жоғары ақы төленетін және күрделі гиг-экономика бағыттарындағы үлесі өте төмен болып қала береді. Бұл білім беру бағдарламаларын дамытуды, технологиялық сектордағы әйелдерді қолдауды, сондай-ақ қарқынды дамып келе жатқан гиг-экономикада кәсіби өсу үшін тең жағдай жасауды қоса алғанда, гендерлік кедергілерді жоюға бағытталған шараларды іске асыру қажеттігін көрсетеді.

Қазақстанда қолжетімді цифрлық еңбек платформалары өнімдерді жеткізуді, такси қызметтерін және тұрмыстық қызметтерді көрсетуді қоса алғанда, қызметкерлердің гиг-экономикаға қатысуы үшін кең ауқымды мүмкіндіктерді көрсетеді. Алайда, бұл платформаларды гендерлік теңдік тұрғысынан талдау бірқатар ерекшеліктер мен ықтимал проблемаларды анықтайды. Қазақстанда жергілікті жерде жұмыс істеуге арналған қолжетімді цифрлық еңбек платформалардың тізімін 2-ші кестеден көруге болады.

Кесте 2. Қазақстанда жергілікті жерде жұмыс істеуге арналған қолжетімді цифрлық еңбек платформалары

Атауы	Шыққан елі	Қызметі
Яндекс.Еда	Ресей	Азық-түлік жеткізу
Glovo	Испания	Азық-түлік жеткізу
Wolt	Финляндия	Азық-түлік жеткізу
Chocofood	Қазақстан	Азық-түлік жеткізу
Яндекс.Такси (Yandex.Go)	Ресей	Такси шақыру
InDriver	Ресей	Такси шақыру
Naimi	Қазақстан	Механика, білім беру, денсаулық сақтауды қоса алғанда, тұрмыстық қызметтер
MegaMaster	Қазақстан	Механика, білім беру, денсаулық сақтауды қоса алғанда, тұрмыстық қызметтер
Quick Work	Қазақстан	Механика, білім беру, денсаулық сақтауды қоса алғанда, тұрмыстық қызметтер
<i>Ескерту: авторлар European Training Foundation (2024) негізінде құрастырған</i>		

Яндекс, Glovo, Wolt және Chocofood сияқты платформалардың көпшілігі азық-түлік жеткізуге бағытталған. Қызметтің бұл түрі физикалық ұтқырлықты қажет етеді және көбінесе ерлерді тартады, бұл ерлердің ұқсас кәсіптердегі рөлі туралы дәстүрлі гендерлік стереотиптерге байланысты болуы мүмкін. Яндекс. Такси және InDriver сияқты такси қызметтерін ұсынатын платформалар, сондай-ақ негізінен ерлер аудиториясына бағдарланған, өйткені Қазақстанда такси жүргізушісінің кәсібі тарихи түрде негізінен ер адам ретінде қабылданады.

Әйелдер бұл салаларда сирек кездеседі, бұл қауіпсіздік мәселелерімен де, әлеуметтік нормалармен де байланысты болуы мүмкін.

Сонымен қатар, Naimi, MegaMaster және Quick Work сияқты тұрмыстық қызметтерді ұсынатын платформалар әйелдердің қатысуына кең мүмкіндіктер береді. Бұл платформаларға білім беру, денсаулық сақтау және механикалық жұмыс сияқты бағыттар кіреді, бұл әйелдерге өздерінің дағдылары мен құзыреттері талап етілетін салаларда жұмыс табуға мүмкіндік береді. Дегенмен, мұнда да гендерлік алшақтық бар, әсіресе ерлер дәстүрлі түрде үстемдік ететін механика сияқты бағыттарда.

Салыстырмалы талдау көрсеткендей, әйелдердің Қазақстандағы цифрлық еңбек платформаларына қатысуы шектеулі болып қала береді. Ер адамдар логистикаға, жеткізілімге және механикалық жұмыстарға көбірек қатысса, әйелдер негізінен білім беру мен денсаулық сақтау салаларына назар аударады. Бұл теңгерімсіздік гиг-экономика шеңберінде белгілі бір кәсіптерге қол жеткізудегі гендерлік кедергілерді көрсетеді, бұл теңдікке қол жеткізуге кедергі келтіреді. Бұл кедергілерді жою үшін цифрлық жұмыспен қамту саласындағы әйелдерді қолдауға бағытталған арнайы бастамаларды, соның ішінде оқыту бағдарламаларын және олар дәстүрлі түрде аз ұсынылған кәсіптерде олардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету жөніндегі шараларды дамыту қажет.

Нәтижесінде, Қазақстандағы цифрлық платформалар жұмыспен қамтуға жаңа мүмкіндіктер жасаса да, олар қазіргі гендерлік теңсіздіктерді жаңғыртуда. Бұл мәселені шешу гендерлік алшақтықты азайтуға және ерлер мен әйелдердің гиг-экономикаға тең қатысуына жағдай жасауға бағытталған мақсатты мемлекеттік және корпоративтік саясатты талап етеді.

Қорытынды

Қазақстанның гиг-экономикасы жағдайындағы гендерлік теңдікке жүргізілген зерттеу осы құбылыстың қосарланған сипатын анықтады. Бір жағынан, платформалық жұмыспен қамту әйелдерге кәсіби қызметті отбасылық міндеттермен үйлестіруге мүмкіндік беретін балама жұмысқа орналасу мүмкіндіктерін ұсынады, бұл олардың экономикалық тәуелсіздігіне ықпал етеді. Екінші жағынан, құрылымдық кедергілер, соның ішінде гендерлік стереотиптер, табыстың төмен деңгейі, әлеуметтік кепілдіктердің болмауы және жоғары ақы төленетін гиг-экономика сегменттеріне тең емес қол жетімділік бар диспропорцияларды күшейтеді.

Деректерді талдау әйелдердің жеткізу, микротапсырмалар және онлайн қызметтер сияқты салаларда үстемдік ететінін көрсетті, мұнда жалақы ерлерге қарағанда 20-30% төмен. Сонымен қатар, олардың жоғары технологиялық бағыттарға қатысуы (IT, бағдарламалау) минималды болып қалады (шамамен 10%), бұл мәдени стереотиптермен және білім беру ресурстарына қол жетімділіктің шектеулі болуымен байланысты. Гендерлік бейімділікті жиі қайталайтын цифрлық платформа алгоритмдері әйелдердің беделді міндеттерге қол жеткізуін шектеу және олардың рейтингтеріне әсер ету арқылы бұл динамиканы күшейтеді.

Жағдайды жақсарту үшін заңнамалық бастамаларды, білім беру бағдарламаларын және корпоративтік әлеуметтік жауапкершілікті біріктіретін кешенді стратегия қажет. Біріншіден, ең төменгі жалақы кепілдіктеріне, әлеуметтік сақтандыруға және кемсітушіліктен қорғауға баса назар аудара отырып, гиг-экономиканы реттейтін құқықтық базаны кеңейту қажет. Гендерлік бейтараптық үшін міндетті алгоритмдік аудиттерді енгізу тапсырмаларды бөлу және өнімділікті бағалау кезінде біржақтылықты төмендетуі мүмкін.

Екіншіден, әсіресе IT, цифрлық маркетинг және жобаларды басқару салаларында әйелдерге бағытталған кәсіптік қайта даярлау бағдарламаларын дамыту өте маңызды. ХЕҰ және БҰҰ сияқты университеттермен және халықаралық ұйымдармен ынтымақтастық жергілікті нарықтың қажеттіліктеріне бейімделген білім беру платформаларын құруға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, гранттар, тәлімгерлік бағдарламалар мен квоталар арқылы гиг-экономиканың жоғары табысты сегменттеріне әйелдердің қатысуын ынталандыру қажет. Табысты жағдайлардың мысалдары, мысалы, пилоттық жобалар аясында it-фрилансердегі әйелдердің үлесін 25% - ға дейін арттыру мақсатты қолдаудың әлеуетін көрсетеді.

Ақырында, жұмыс берушілер, платформалар және жұмысшылардың өздері арасындағы гендерлік стереотиптер туралы хабардарлықты арттыру ұлттық стратегияның бір бөлігі болуы керек. Қоғамдық ғалымдар, білім беру семинарлары және платформалардың корпоративтік саясатына гендерлік күн тәртібін енгізу (мысалы, Glovo, Яндекс) гиг-экономикадағы рөлдерді қабылдауды өзгертуге қабілетті.

Бұл шараларды іске асыру гендерлік алшақтықты қысқартып қана қоймай, Қазақстанның жаһандық цифрлық еңбек нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін арттырады. Әрі қарайғы зерттеулер саясаттың тиімділігін ұзақ мерзімді бақылауға, сондай-ақ цифрлық платформаларға қол жетімділік шектеулі болып қалатын ауылдық аумақтарды қоса алғанда, гиг экономикасының аймақтық ерекшеліктерін зерттеуге бағытталуы керек.

References

- European Institute for Gender Equality. (2021) Artificial intelligence, platform work and gender equality. URL: <https://rm.coe.int/artificial-intelligence-platform-work-and-gender-equality/1680a56b24>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).
- European Training Foundation. (2024) New forms of work and platform work in Central Asia. URL: <https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/2024-09/Platform%20work%20in%20Central%20Asia%20EN.pdf>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).
- International Labour Organization & Oxford Internet Institute. (2024). Online Labour Observatory. URL: <http://onlinelabourobservatory.org/>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).
- International Labour Organization. (2021) World Employment and Social Outlook: The role of digital labour platforms in transforming the world of work. Geneva: ILO. URL: <https://rosalux-geneva.org/world-employment-and-social-outlook-2021-the-role-of-digital-labour-platforms-in-transforming-the-world-of-work/>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).
- Kasipodaq. (2022) Impact of digitalization on the labour market of the Republic of Kazakhstan. URL: <https://kasipodaq.kz/wp-content/uploads/Report-on-Platform-Work-Oct-2022.pdf>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).

Moghavvemi S., Teng L.S., Mahmoud H. (2023) *The Gig Economy Ecosystem, Reshaping the Future: The Phenomenon of Gig Workers and Knowledge-Economy*, Emerald Publishing Limited, Leeds, - P. 9-32. URL: <https://doi.org/10.1108/978-1-83753-350-320231002> (in Eng.).

Public Policy and Management Institute. (2024) *Who We Are*. PPMI. URL: <https://ppmi.lt/who-we-are>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).

Schor J. B. (2020) *After the gig: How the sharing economy got hijacked and how to win it back*. University of California Press. URL: <https://www.ucpress.edu/books/after-the-gig/paper> (in Eng.).

Sedacca N. (2022) *Domestic Work and the Gig Economy*. In V. De Stefano, I. Durri, C. Stylogiannis, & M. Wouters (Eds.), *A Research Agenda for the Gig-Economy and Society*. Edward Elgar Publishing, - P. 149-166. URL: <https://doi.org/10.4337/9781800883512.00016> (in Eng.).

Stephany F., Kässi O., Rani U., & Lehdonvirta V. (2021) *Online Labour Index 2020: new ways to measure the world's remote freelancing market*. *Big Data and Society*, 8(2), 1–7. URL: <https://doi.org/10.1177/20539517211043240> (in Eng.).

Tug M. A., Basar P. (2023) *Future of the gig economy*. *PressAcademia Procedia (PAP)*, 17, - P. 230-231. URL: <https://doi.org/10.17261/pressacademia.2023.1796> (in Eng.).

Vyas N. (2020) *Gender inequality- now available on digital platform': an interplay between gender equality and the gig economy in the European Union*. *European Labour Law Journal*, 12(1), 37–51. URL: <https://doi.org/10.1177/2031952520953856> (in Eng.).

Woodcock J., Graham M. (2020) *The gig economy: A critical introduction*. Polity Press. URL: <http://acdc2007.free.fr/woodcock2020.pdf> (in Eng.).

World Bank. (2020) *The Global Findex Database 2020: Financial inclusion, digital payments, and resilience in the age of COVID-19*. Washington, DC: World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/globalfindex>. (accessed: 17.01.2025). (in Eng.).

Yunita F. T. (2023) *Embracing the Gig Economy*. *Indonesian Journal of Law and Society*, 4(2). URL: <https://doi.org/10.19184/ijls.v4i2.43628> (in Eng.).

CONTENTS

PEDAGOGY

A.M. Abdykhalykova, Zh.B. Beisembayeva, A.N. Nurzhanova THE ROLE OF DIGITAL AUTHENTIC TEXTS IN COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING (CLT).....	5
G.K. Atabaeva, F.K. Atabayeva, A.A. Seksembayeva USING MIND MAP TECHNOLOGY IN FORMING COMMUNICATIVE COMPETENCE OF STUDENTS.....	20
G. Autova, M. Kusherbaeva, Sh. Zhussipbekova IDENTIFICATION OF SOME THEORETICAL CONTRADICTIONS IN THE CHAPTERS "PHYSICS OF THE ATOM AND THE ATOMIC NUCLEUS".....	33
A. Akhanova, G. Ormanova, Sh. Ramankulov THE STEAM CLIL PROJECT IN EDUCATION: AN EXAMPLE OF TRAINING STUDENTS IN ENGINEERING AND TECHNICAL FIELDS.....	50
B. Ayapova, A. Alimbekova, A. Bulshekbayeva GAMIFICATION IN THE DEVELOPMENT OF LEADERSHIP SKILLS IN OLDER PRESCHOOLERS.....	63
B. Baimukhambetova, A. Mombek, G. Avgustkhanova STRUCTURAL ANALYSIS OF THE IMPLEMENTATION OF DUAL EDUCATION IN HIGHER EDUCATION INSTITUTION.....	79
Zh.N. Bekbolat, A.B. Zholmakhanova, Seyfullah Yildirim THE PEDAGOGICAL SIGNIFICANCE OF M. SHOKAI'S LETTERS.....	95
B.B. Bexultan, Zh.M. Zhaxsibayeva EVALUATION OF THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN A SCHOOL CHEMISTRY COURSE.....	108
A.K. Davletova, N.N. Orazova, Y.T. Assan ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN EDUCATION.....	122
T.A. Daniyarov, B.O. Yermakhanov, M.S. Issayev EFFECTIVENESS OF USING INFORMATION AND DIGITAL TECHNOLOGIES IN TEACHING HISTORY: ANALYSIS OF SURVEY RESULTS.....	138

S. Kaldygozova, M. Shakenova, M. Jilkishiyeva APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE SYSTEM OF MONITORING AND MANAGEMENT OF EDUCATION QUALITY IN KAZAKHSTAN.....	152
M. Knol, D. Shalbayeva, G. Sheripova STRATEGIES FOR OVERCOMING INTERLANGUAGE INTERFERENCE IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING WITHIN KASAKHSTAN'S TRILINGUAL EDUCATION FRAMEWORK.....	174
M. Kozha, T. Apendiyev, E. Satov USING TURKIC-MUSLIM SOURCES IN EDUCATIONAL PROGRAMS.....	188
G.T. Kurbankulova, A.S. Stambekova METHODOLOGICAL FOUNDATIONS AND PRINCIPLES OF PREPARING FUTURE PRIMARY EDUCATION TEACHERS TO FOSTER STUDENTS' NATIONAL VALUES.....	208
A.E. Mukhametkairov, G.S. Ayapbergenova, S.K. Abildina GAMIFICATION AS ONE OF THE WAYS TO DEVELOP SOFT SKILLS OF HIGH SCHOOL STUDENTS.....	225
B. Orazov, G. Issayeva, S. Slamzhanova FORMATION OF STUDENTS' EXPERIMENTAL SKILLS IN TEACHING PHYSICS IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS.....	240
T.O. Orynbasar, A.B. Amirbekova TEACHING METHODS IN FIGURATIVE LINGUISTICS: STRATEGIES AND APPROACHES.....	254
P.Zh. Parmankulova, M.N. Syzdyk, M.A. Dzhanzakova STRUCTURAL MODEL OF TRAINING OF FUTURE TEACHERS FOR INCLUSIVE LEARNING.....	271
I.T. Salgozha, G.B. Kamalova, A.Zh. Nurbekova THE IMPACT OF THE EDUSCRUM METHOD ON THE DEVELOPMENT OF FLEXIBLE SKILLS IN FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS.....	288
A.A. Tautenbayeva, B.T. Abykanova, G. Kochshanova THE ROLE OF "SOFT SKILLS" IN EMPLOYMENT OF GRADUATES: ANALYSIS OF EMPLOYER NEEDS AND REQUIREMENTS.....	309

ECONOMICS

S.T. Abildaev, G.K. Amirova, I. Suleimenova

EXPORT ORGANIZATIONS AND ASSESSMENT OF AGRICULTURAL
PRODUCTS OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....329

M. Akbalik, Kiymet Caliyurt

EFFECTS OF AUDITING ON COMPANY PERFORMANCE AND
SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....340

M.K. Amangeldinova, B.S. Saparova, L.M. Shayakhmetova

INNOVATIVE POTENTIAL OF INVESTMENT COMPANIES
IN KAZAKHSTAN.....356

Z.A. Arynova

BALANCED MODEL OF EDUCATION-BUSINESS INTERACTION IN
THE CONTEXT OF KAZAKHSTAN'S ECONOMIC DIGITALIZATION:
CHALLENGES AND IMPLEMENTATION PATHWAYS.....374

A. Belgibayev, G. Akimbekova, S.E. Yepanchintseva

GROUPING OF KAZAKHSTAN REGIONS BY LEVEL OF INVESTMENT
DEVELOPMENT.....390

Z. Zhantassova, M. Beisenova, A.Yessenova

INFORMATION TRANSFORMATION OF LOGISTICS
IN KAZAKHSTAN.....405

J. Juman, A.V. Khamzayeva, Du Bingham

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE GAS MARKET IN KAZAKHSTAN
AND RUSSIA.....418

A.B. Iskakova, G.D. Amanova, G. A. Rakhimzhanova

ANALYSIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCE IN PROVIDING
SOCIAL GUARANTEES TO EMPLOYEES.....438

G. Kalkabayeva, A. Kurmanalina, A. Atabayeva

IMPACT OF KEY FACTORS ON INVESTMENT INFLOWS INTO
KAZAKHSTAN'S ECONOMY: A SOCIOLOGICAL SURVEY
APPROACH.....453

O.Y. Kogut, V.S. Karzanova, O.V. Kobzareva

CURRENT TRENDS IN DIGITALIZATION OF PUBLIC DEBT AUDIT
IN ORDER TO IMPROVE MANAGEMENT EFFICIENCY.....467

A.A. Kuanaliyev

COMPARATIVE ANALYSIS OF INTERNATIONAL EXPERIENCE AND
ECONOMIC EFFECTS OF INTRODUCING DIGITAL TECHNOLOGIES
IN THE FIGHT AGAINST CORRUPTION IN KAZAKHSTAN.....477

Zh.N. Kusmoldayeva, Zh. Zh.Belgibayeva, O.A. Abraliyev

DEMOGRAPHIC SITUATION IN RURAL AREAS OF KAZAKHSTAN
N MODERN CONDITIONS.....490

Y.Y. Mubarakov, I.V. Bordiyanu, M.U. Rakhimberdinova

GENDER EQUALITY IN THE GIG ECONOMY: THE EXPERIENCE
OF KAZAKHSTAN.....502

З. Сатпаева, Д. Кангалакова, Д. Мұсаева

АҒЫМДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ
ЦИФРЛАНДЫРУДЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУЫ: Өңірлік және салалық
АСПЕКТІЛЕР.....518

А.О. Сыздықова, Р.М. Тажибаева, Ж.К. Жетибаев

ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫ БОЛАШАҒЫ
МЕН ТӘУЕКЕЛДЕР.....537

Ж.С. Тәжібаева, С.Д. Тәжібаев, С.О. Таңатова

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАҒДАЙЫНДА КӘСІПкерліктің
ИНСТИТУЦИЯЛЫҚ Ортасын рөлі.....554

Ж.Қ. Тайбек, И.Е. Кожамкулова, О.І. Бағдат

ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҮРАҚТЫ ӨСУДЕГІ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ
ӨЛЕУЕТ.....569

А.Р. Тұрсын, А.С. Тулеметова, Қ. Сейітқасымұлы

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ
ТАРТЫМДЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ НЕГІЗГІ
ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРДІ ЗЕРТТЕУ.....587

З.К. Чуланова, Н.Ж. Бримбетова

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН Өңірлерінің қаржылық өзін-өзі
ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУІ ЖӘНЕ ӨЗІН-ӨЗІ ДАМУЫ ТЕТІКТЕРІ.....603

О.Л. Эм

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ҰЖЫМДЫҚ ИНВЕСТИЦИЯЛАУ
ЖҮЙЕЛЕРІН ЖЕТІЛДІРУ ӘДІСТЕРІ МЕН
ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....620

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

А.М. Абдыхалықова, Ж.А. Бейсембаева, А.Н. Нұржанова КОММУНИКАТИВТІК ТІЛДІК ОҚЫТУДАҒЫ ЦИФРЛЫҚ АУТЕНТТІК МӘТІНДЕРДІҢ РӨЛІ.....	5
Г. Атабаева, Ф. Атабаева, А. Сексембаева СТУДЕНТТЕРДІҢ КОММУНИКАТИВТІК ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА АҚЫЛ КАРТАСЫ ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ.....	20
Г.М. Аутова, М.Р. Кушербаева, Ш.Е. Жүсіпбекова «АТОМ ЖӘНЕ АТОМ ЯДРОСЫНЫҢ ФИЗИКАСЫ» ТАРАУЛАРЫНДАҒЫ КЕЙБІР ТЕОРИЯЛЫҚ ҚАЙШЫЛЫҚТАРДЫ АЙҚЫНДАУ.....	33
Ә. Аханова, Ғ. Орманова, Ш. Раманкулов БІЛІМ БЕРУДЕГІ STEAM CLIL ЖОБАСЫ: ИНЖЕНЕРЛІК-ТЕХНИКАЛЫҚ САЛАЛАРДА БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫ ДАЯРЛАУ МЫСАЛЫНДА.....	50
Б.А. Аяпова А.А. Алимбекова А.И. Булшекбаева МЕКТЕП ЖАСЫНА ДЕЙІНГІ ЁРЕСЕК ТОП БАЛАЛАРЫНЫҢ КӨШБАСШЫЛЫҚ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУДАҒЫ ГЕЙМИФИКАЦИЯ.....	63
Б.Ш. Баймұхамбетова, Ә.Ә. Момбек, Г.А. Августханова ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРНЫНДА ДУАЛЬДЫ ОҚЫТУДЫ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ ТАЛДАУЫ.....	79
Ж.Н. Бекболат, А.Б. Жолмаханова. Сейфуллах Йылдырым МҰСТАФА ШОҚАЙ ХАТТАРЫНЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МАҢЫЗЫ.....	95
Б.Б. Бексұлтан, Ж.М. Жаксибаева МЕКТЕПТЕГІ ХИМИЯ КУРСЫНДА ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫ ПАЙДАЛАНУДЫ БАҒАЛАУ.....	108
А.Х. Давлетова, Н.Н. Оразова, Е.Т. Асан БІЛІМ БЕРУДЕГІ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТІ ҚОЛДАНУДЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН КЕМШІЛІКТЕРІ.....	122
Т.А. Данияров, Б.Ө. Ермаханов, М.С. Исаев ТАРИХТЫ ОҚЫТУДА АҚПАРАТТЫҚ-ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ: ТИІМДІЛІГІ: САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІН ТАЛДАУ.....	138

С. Қалдығөзова, М. Шакенова, М. Жылқышиева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БІЛІМ САПАСЫН БАҚЫЛАУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСİNДЕ ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТІ ҚОЛДАНУ.....	152
М. Кноль, Д. Шалбаева, Г. Шерипова ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҮШТІЛДІ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНЕ СӘЙКЕС АҒЫЛШЫН ТІЛІН ОҚЫТУ БАРЫСЫНДА АРАЛЫҚ ТІЛДІК КЕДЕРГІЛЕРДІ ЕҢСЕРУ СТРАТЕГИЯЛАРЫ.....	174
М. Қожа, Т. Әпендиев, Е. Сагов ТҮРКІ-МҰСЫЛМАН ДЕРЕКТЕРІНІҢ ОҚУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫНДА ҚОЛДАНЫЛУЫ.....	188
G.T. Kurbankulova, A.S. Stambekova БОЛАШАҚ БАСТАУЫШ БІЛІМ ПЕДАГОГТЕРІН ОҚУШЫЛАРДЫ ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚҚА БАУЛУҒА ДАЯРЛАУДЫҢ ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҰҒЫРЛАРЫ МЕН ҰСТАНЫМДАРЫ.....	208
А.Е. Мухаметкаиров, Г.С. Аяпбергенова, С.К. Абильдина ГЕЙМИФИКАЦИЯ ЖОҒАРЫ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ЖҰМСАҚ ДАҒДЫЛАРДЫ ДАМУЫНДЫҢ БІР ЖОЛЫ РЕТІНДЕ.....	225
Б.Д. Оразов, Г.Б. Исаева, С.С. Слэмжанова ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ФИЗИКАНЫ ОҚЫТУ КЕЗІНДЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ ЭКСПЕРИМЕНТТІК ДАҒДЫЛАРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	240
Т.О. Орынбасар, А.Б. Амирбекова БЕЙНЕЛІ ЛИНГВИСТИКАНЫ ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІ: СТРАТЕГИЯЛАР МЕН ТӘСІЛДЕР.....	254
П.Ж. Парманкулова, М.Н. Сыздық, М.А. Джанзакова БОЛАШАҚ ПЕДАГОГТАРДЫ ИНКЛЮЗИВТІ ОҚЫТУҒА ДАЯРЛАУДЫҢ ҚҰРЫЛЫМДЫҚ МОДЕЛІ.....	271
И.Т. Салгожа, Г.Б. Камалова, А.Ж. Нурбекова EDUSCRUM ӘДІСІНІҢ БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІНДЕ ЖҰМСАҚ ДАҒДЫЛАРДЫ ДАМУЫҒА ӘСЕРІ.....	288
А.А. Таутенбаева, Б.Т. Абыканова, Г. Кошанова «ЖҰМСАҚ ДАҒДЫЛАРДЫҢ» ТҮЛЕКТЕРДІ ЖҰМЫСҚА ОРНАЛАСТЫРУДАҒЫ РӨЛІ: ЖҰМЫС БЕРУШІЛЕРДІҢ ҚАЖЕТТІЛІКТЕРІ МЕН СҰРАНЫСТАРЫНЫҢ ТАЛДАУЫ.....	309

ЭКОНОМИКА

С.Т. Абилдаев, Г.К. Амирова, И.К. Сулейменова

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНІМДЕРІНІҢ
ЭКСПОРТЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ.....329

М. Ақбалық, Қыймет Қалинұрт

КОМПАНИЯНЫҢ ТИІМДІЛІГІНЕ ЖӘНЕ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫНА
АУДИТТІҢ ӘСЕРІ.....340

М.К. Амангельдинова, Б.С. Сапарова, Л.М. Шаяхметова

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ КОМПАНИЯЛАРДЫҢ
ИННОВАЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТІ.....356

З.А. Арынова

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫН ЦИФРЛАНДЫРУДА БІЛІМ БЕРУ
МЕН БИЗНЕС АРАСЫНДАҒЫ ТЕҢДЕСТІРІЛГЕН МОДЕЛЬДІ
ӘЗІРЛЕУДІҢ ҚИЫНДЫҚТАРЫ.....374

А.А. Бельгибаев, Г.У. Акимбекова, С.Э. Епанчинцева

ҚАЗАҚСТАН ӨНІРЛЕРІН ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ДАМУ ДЕҢГЕЙІ
БОЙЫНША ТОПТАСТЫРУ.....390

З.А. Жантасова, М.У. Бейсенова, А.Е. Есенова

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЛОГИСТИКАНЫҢ АҚПАРАТТЫҚ
ТРАНСФОРМАЦИЯСЫ.....405

Ж. Жұман, Ә.У. Хамзаева, Ду Бинхан

ҚАЗАҚСТАН МЕН РЕСЕЙДІҢ ГАЗ НАРЫҒЫН САЛЫСТЫРМАЛЫ
ТАЛДАУ.....418

А.Б. Исакова, Г.Д. Аманова, Г.А. Рахимжанова

ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ ӘЛЕУМЕТТІК КЕПІЛДІКТЕР БЕРУДІҢ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕСІН ТАЛДАУ.....438

Г. Қалқабаева, А. Құрманалина, А. Атабаева

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНА ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ САЛЫМДАР
КӨЛЕМІНЕ ФАКТОРЛАРДЫҢ ӘСЕРІ: ӘЛЕУМЕТТІК САУАЛНАМА
НӘТИЖЕЛЕРІ.....453

О.Ю. Когут, В.С. Карзанова, О.В. Кобзарева

БАСҚАРУДЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА
МЕМЛЕКЕТТІК БОРЫШ АУДИТІН ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ҚАЗІРГІ
ЗАМАНҒЫ ҮРДІСТЕРІ.....467

А.А. Қуаналиев ҚАЗАҚСТАНДА СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚПЕН КҮРЕСУ ҮШІН ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ЕНГІЗУДІҢ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТӘЖІРИБЕСІ МЕН ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСЕРІН САЛЫСТЫРМАЛЫ ТАЛДАУ.....	477
Ж.Н. Кусмолдаева, Ж.Ж. Бельгибаева, О.А. Абралиев ҚАЗАҚСТАННЫҢ АУЫЛДЫҚ ЖЕРЛЕРІНДЕГІ ҚАЗІРГІ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ЖАҒДАЙ.....	490
Е.Е. Мубараков, И.В. Бордияну, М.У. Рахимбердинова ГИГ-ЭКОНОМИКА ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ГЕНДЕРЛІК ТЕНДІК: ҚАЗАҚСТАН ТӘЖІРИБЕСІ.....	502
З. Сатпаева, Д. Кангалакова, Д. Мұсаева АҒЫМДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ КӘСІПОРЫНДАРДЫҢ ЦИФРЛАНДЫРУДЫ ҚАРЖЫЛАНДЫРУЫ: ӨҢІРЛІК ЖӘНЕ САЛАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕР.....	518
А.О. Сыздықова, Р.М. Тажибаева, Ж.К. Жетибаев ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛМАҒАН ҚАРЖЫ БОЛАШАҒЫ МЕН ТӘУЕКЕЛДЕР.....	537
Ж.С. Тәжібаева, С.Д. Тәжібаев, С.О. Таңатова ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЖАҒДАЙЫНДА КӘСІПКЕРЛІКТІҢ ИНСТИТУЦИЯЛЫҚ ОРТАСЫН РӨЛІ.....	554
Ж.Қ. Тайбек, И.Е. Кожамкулова, О.І. Багдат ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҰРАҚТЫ ӨСУДЕГІ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ӘЛЕУЕТ...569	569
А.Р. Тұрсын, А.С. Тулеметова, Қ. Сейітқасымұлы ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚҰРЫЛЫС САЛАСЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ТАРТЫМДЫЛЫҒЫН АРТТЫРУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ НЕГІЗГІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРДІ ЗЕРТТЕУ.....	587
З.К. Чуланова, Н.Ж. Бримбетова БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ӨҢІРЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ӨЗІН-ӨЗІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУІ ЖӘНЕ ӨЗІН-ӨЗІ ДАМУЫ ТЕТІКТЕРІ.....	603
О.Л. Эм ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДА ҰЖЫМДЫҚ ИНВЕСТИЦИЯЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІН ЖЕТІЛДІРУ ӘДІСТЕРІ МЕН ДАМУ ПЕРСПЕКТИВАЛАРЫ.....	620

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

А.М. Абдыхалыкова, Ж.А. Бейсембаева, А.Н. Нуржанова РОЛЬ ЦИФРОВЫХ АУТЕНТИЧНЫХ ТЕКСТОВ В КОММУНИКАТИВНОМ ОБУЧЕНИИ ЯЗЫКУ.....	5
Г. Атабаева, Ф. Атабаева, А. Сексембаева ТЕХНОЛОГИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ КАРТЫ В ФОРМИРОВАНИИ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ.....	20
Г.М. Аутова, М.Р. Кушербаева, Ш.Е. Жусипбекова ВЫЯВЛЕНИЕ НЕКОТОРЫХ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПРОТИВОРЕЧИЙ В ГЛАВАХ «ФИЗИКА АТОМА И АТОМНОГО ЯДРА».....	33
А. Аханова, Г. Орманова, Ш. Раманкулов ПРОЕКТ STEAM CLIL В ОБРАЗОВАНИИ: НА ПРИМЕРЕ ПОДГОТОВКИ ОБУЧАЮЩИХСЯ В ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКИХ ОБЛАСТЯХ.....	50
Б.А. Аяпова, А.А. Алимбекова, А.И. Булшекбаева ГЕЙМИФИКАЦИЯ В РАЗВИТИИ ЛИДЕРСКИХ НАВЫКОВ У СТАРШИХ ДОШКОЛЬНИКОВ.....	63
Б.Ш. Баймухамбетова, А.А. Момбек, Г.А. Августханова СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ РЕАЛИЗАЦИИ ДУАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ В ВУЗЕ.....	79
Ж.Н. Бекболат, А.Б. Жолмаханова, Сейфуллах Йылдырым ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ПИСЕМ М. ШОКАЯ.....	95
Б.Б. Бексултан, Ж.М. Жаксибаева ОЦЕНКА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ШКОЛЬНОМ КУРСЕ ХИМИИ.....	108
А.Х. Давлетова, Н.Н. Оразова, Е.Т. Асан ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБРАЗОВАНИИ.....	122
Т.А. Данияров, Б.У. Ермаханов, М. Исаев ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ ИСТОРИИ: АНАЛИЗ РЕЗУЛЬТАТОВ АНКЕТИРОВАНИЯ.....	138

С. Калдыгозова, М. Шакенова, М. Джилкишиева ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЕ МОНИТОРИНГА И УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	152
М. Кноль, Д. Шалбаева, Г. Шерипова СТРАТЕГИИ ПРЕОДОЛЕНИЯ МЕЖЪЯЗЫКОВОЙ ИНТЕРФЕРЕНЦИИ ПРИ ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ В УСЛОВИЯХ ТРЕХЪЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	174
М. Кожя, Т. Апендиев, Е. Сатов ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЮРКО-МУСУЛЬМАНСКИХ ИСТОЧНИКОВ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММАХ.....	188
Г.Т. Курбанкулова, А.С. Стамбекова МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРИНЦИПЫ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ К ПРИОБЩЕНИЮ УЧАЩИХСЯ К НАЦИОНАЛЬНЫМ ЦЕННОСТЯМ.....	208
А.Е. Мухаметкаиров, Г.С. Аяпбергенова, С.К. Абильдина ГЕЙМИФИКАЦИЯ КАК ОДИН ИЗ СПОСОБОВ РАЗВИТИЯ SOFT SKILLS У СТАРШЕКЛАСНИКОВ.....	225
Б.Д. Оразов, Г.Б. Исаева, С.С. Сламжанова ФОРМИРОВАНИЕ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫХ НАВЫКОВ СТУДЕНТОВ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ФИЗИКИ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ.....	240
Т.О. Орынбасар, А.Б. Амирбекова МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ОБРАЗНОЙ ЛИНГВИСТИКИ: СТРАТЕГИИ И ПОДХОДЫ.....	254
П.Ж. Парманкулова, М.Н. Сыздык, М.А. Джанзакова СТРУКТУРНАЯ МОДЕЛЬ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К ИНКЛЮЗИВНОМУ ОБУЧЕНИЮ.....	271
И.Т. Салгожа, Г.Б. Камалова, А.Ж. Нурбекова ВЛИЯНИЕ МЕТОДА EDUSCRUM НА РАЗВИТИЕ ГИБКИХ НАВЫКОВ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ.....	288
А.А. Таутенбаева, Б.Т. Абыканова, Г. Кошанова РОЛЬ «МЯГКИХ НАВЫКОВ» В ТРУДОУСТРОЙСТВЕ ВЫПУСКНИКОВ: АНАЛИЗ ПОТРЕБНОСТЕЙ И ЗАПРОСОВ РАБОТОДАТЕЛЕЙ.....	309

ЭКОНОМИКА

С.Т. Абилдаев, Г.К. Амирова, И.К. Сулейменова

ОРГАНИЗАЦИЯ И ОЦЕНКА ЭКСПОРТА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ
ПРОДУКЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН.....329

М. Акбалик, Киймет Калинурт

ВЛИЯНИЕ АУДИТА НА ЭФФЕКТИВНОСТЬ КОМПАНИИ
И УСТОЙЧИВОЕ РАЗВИТИЕ.....340

М.К. Амангельдинова, Б.С. Сапарова, Л.М. Шаяхметова

ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ИНВЕСТИЦИОННЫХ КОМПАНИЙ
В КАЗАХСТАНЕ.....356

З.А. Арынова

ПРОБЛЕМЫ РАЗРАБОТКИ СБАЛАНСИРОВАННОЙ МОДЕЛИ
ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ОБРАЗОВАНИЯ И БИЗНЕСА В УСЛОВИЯХ
ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ КАЗАХСТАНА.....374

А.А. Бельгибаев, Г.У. Акимбекова, С.Э. Епанчинцева

ГРУППИРОВКА РЕГИОНОВ КАЗАХСТАНА ПО УРОВНЮ
ИНВЕСТИЦИОННОГО РАЗВИТИЯ.....390

З.А. Жантасова, М.У. Бейсенова, А.Е. Есенова

ИНФОРМАЦИОННАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ ЛОГИСТИКИ
В КАЗАХСТАНЕ.....405

Ж. Жуман, А.В. Хамзаева, Ду Бинхан

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ГАЗОВОГО РЫНКА КАЗАХСТАНА
И РОССИИ.....418

А.Б. Исакова, Г.Д. Аманова, Г.А. Рахимжанова

АНАЛИЗ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ
СОЦИАЛЬНЫХ ГАРАНТИЙ РАБОТНИКАМ..... 438

Г. Калкабаева, А. Курманалина, А. Атабаева

ВЛИЯНИЕ ФАКТОРОВ НА ИНВЕСТИЦИОННЫЕ ВЛОЖЕНИЯ В
ЭКОНОМИКУ КАЗАХСТАНА: РЕЗУЛЬТАТЫ СОЦИОЛОГИЧЕСКОГО
ОПРОСА.....453

О.Ю. Когут, В.С. Карзанова, О.В. Кобзарева

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ЦИФРОВИЗАЦИИ АУДИТА
ГОСУДАРСТВЕННОГО ДОЛГА В ЦЕЛЯХ ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ.....467

А. А. Куаналиев

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МЕЖДУНАРОДНОГО ОПЫТА И
ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЭФФЕКТОВ ВНЕДРЕНИЯ ЦИФРОВЫХ
ТЕХНОЛОГИЙ В БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
В КАЗАХСТАНЕ.....477

Ж.Н. Кусмолдаева, Ж.Ж. Бельгибаева, О.А. Абралиев

ДЕМОГРАФИЧЕСКАЯ СИТУАЦИЯ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ
КАЗАХСТАНА В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ.....490

Е.Е. Мубараков, И.В. Бордияну, М.У. Рахимбердинова

ГЕНДЕРНОЕ РАВЕНСТВО В УСЛОВИЯХ ГИГ-ЭКОНОМИКИ:
ОПЫТ КАЗАХСТАНА.....502

З. Сатпаева, Д. Кангалакова, Д. Мусаева

ФИНАНСИРОВАНИЕ ЦИФРОВИЗАЦИИ КАЗАХСТАНСКИМИ
ПРЕДПРИЯТИЯМИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ
И ОТРАСЛЕВОЙ АСПЕКТЫ.....518

А.О. Сыздыкова, Р.М. Тажибаева, Ж.К. Жетибаев

ПЕРСПЕКТИВЫ И РИСКИ ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАННЫХ ФИНАНСОВ.....537

Ж.С. Тажибаева, С.Д. Тажибаев, С.О. Танатова

РОЛЬ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЙ СРЕДЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА
В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ.....554

Ж.К. Тайбек, И.Е. Кожамкулова, Б.И. Оспан

ИНВЕСТИЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ В УСТОЙЧИВОМ
ЭКОНОМИЧЕСКОМ РОСТЕ.....569

А.Р. Турсын, А.С. Тулеметова, К. Сейиткасымулы

ИССЛЕДОВАНИЕ КЛЮЧЕВЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ПОКАЗАТЕЛЕЙ КАК
ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ
СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ КАЗАХСТАНА.....587

З.К. Чуланова, Н.Ж. Бримбетова

ФИНАНСОВАЯ САМОДОСТАТОЧНОСТЬ РЕГИОНОВ ЗАПАДНОГО
КАЗАХСТАНА И МЕХАНИЗМЫ ИХ САМОРАЗВИТИЯ603

О.Л. Эм

МЕТОДЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
СИСТЕМ КОЛЛЕКТИВНОГО ИНВЕСТИРОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ
КАЗАХСТАН.....620

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Директор отдела издания научных журналов НАН РК *А. Ботанқызы*

Редакторы: *Д.С. Аленов, Ж.Ш. Әден*

Верстка на компьютере *Г.Д. Жадыранова*

Подписано в печать 28.04.2025.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

40,5 п.л. Заказ 2.